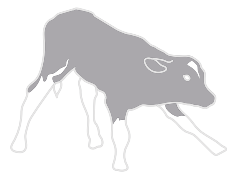


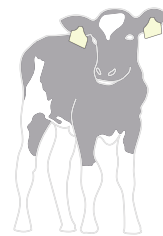
Een praktische blauwdruk helpt veehouders planmatig aan de slag te gaan met de jongveeopfok. In een serie artikelen lichten specialisten, studenten en veehouders de hoofdlijnen van de checklist toe. In dit laatste deel aandacht voor de periode rondom het insemineren van de pinken.



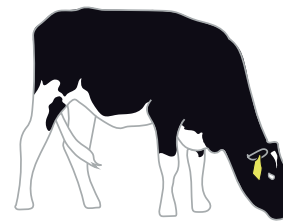
DEEL 1
GEBOORTE



DEEL 2
EENLINGBOXEN



DEEL 3
GROEPSHOKKEN



DEEL 4
LIGBOXEN

Meten van pinken houdt veehouders bij de les

Met een verlaging van de afkalfleeftijd van de vaarzen valt op veel bedrijven nog wat te winnen, stellen jongveespecialisten. Door pinken te meten krijgen veehouders cijfers die objectief inzicht geven in de groei. Zo kan het moment van eerste inseminatie beter worden bepaald. En wordt zichtbaar waar nog verbetering mogelijk is.

TEKST WICHERT KOOPMAN

Bert van Niejenhuis ziet het in zijn praktijk vaak gebeuren. ‘Veehouders gaan vooral praktisch om met het insemineren van de pinken. Als de dieren in de wei lopen, stellen ze de eerste inseminatie nog even uit. En soms hebben ze een inseminatiehok waar dieren pas naartoe verhuizen als er plaats is’, geeft de dierenarts een aantal voorbeelden. ‘En als veehouders het moment van eerste inseminatie bewust plannen, gebeurt dat meestal op basis van leeftijd, terwijl ontwikkeling een beter criterium zou zijn. Veel pinken zijn op een leeftijd van dertien of veertien maanden voldoende ontwikkeld om drachtig gemaakt te worden’, constateert Van Niejenhuis.

Werken op gevoel

De dierenarts merkt dat de aandacht voor het jongvee wat verslapt als de pinken naar ligboxen verhuizen. ‘De dieren zijn de meest kwetsbare fase voorbij en vaak lopen ze in een stal waar de veehouder minder komt. Aandacht voor zaken als een uitgebalanceerd rantsoen, een goed stalklimaat en schone ligboxen en roosters schiet er dan nog wel eens bij in’, merkt hij. ‘Terwijl ook de aandacht die je in deze periode steekt, zich later uitbetaalt. Als er op een bedrijf klauwproblemen zijn bij de vaarzen, ligt de oorzaak vaak in de jongveestal’, geeft Van Niejenhuis een voorbeeld. ‘Werken volgens vaste protocollen is ook zinvol in de laatste – en veruit langste – fase van de opfokperiode’, vindt ook

Daphne van Steen. Ze werkte als studente aan de HAS Den Bosch mee aan de ontwikkeling van de blauwdruk. ‘Veehouders werken bij de oudere pinken meestal vooral op gevoel. Hiermee gaat het in grote lijnen wel goed. Maar details worden dan over het hoofd gezien, terwijl die uiteindelijk wel een groot effect kunnen hebben. De blauwdruk is een mooi hulpmiddel om je daar bewust van te worden. Veehouders die meededen aan ons project, hebben op hun bedrijf echt dingen veranderd’, aldus Van Steen.

Insemineren bij 1 meter 35 kruishoogte

Om veehouders te ondersteunen bij het verbeteren van de jongveeopfok biedt Agrifirm klanten een gratis meetservice aan. ‘Deze wordt uitgevoerd door studenten die dit parttime voor ons doen’, vertelt jongveespecialist Wilbert Swinkels. ‘Ze meten de kruishoogte en bepalen de conditie van het jongvee vanaf een leeftijd van ongeveer drie maanden tot net voor het afkalven. De kruishoogte is zeker zo’n goede maat voor de ontwikkeling en is sneller en veiliger te bepalen dan de borstomvang’, legt hij uit. De meetresultaten worden ingevoerd in een rekenprogramma. ‘Aan de hand van de cijfers berekent het programma een gemiddelde groeicurve. Hierdoor wordt direct zichtbaar waar het goed gaat en waar verbetering mogelijk is’, merkt de adviseur. ‘Vaak blijken de dieren harder te groeien dan de veehouder in de gaten heeft. Dit betekent dat ze op jon-



De kruishoogte is bij pinken eenvoudig te meten en is een goede maat voor de ontwikkeling

gere leeftijd kunnen worden geïnsemineerd. Voor holsteinpinken adviseren we om te beginnen met insemineren bij een kruishoogte van 1 meter 35, mits de dieren minimaal een jaar oud zijn. Dieren die ouder zijn dan vijftien maanden kunnen wat ons betreft sowieso drachtig worden gemaakt', geeft hij een aantal praktische richtlijnen.

Groecijfers geven handvatten

'De reacties op de meetservice zijn erg positief', vertelt Swinkels. 'Sommige veehouders helpen zelf mee en krijgen zo direct inzicht in de resultaten. Daarnaast bespreek ik met hen de cijfers. Die geven objectief inzicht in het verloop van de jongveeopfok, maar bieden ook concrete handvatten

voor een goed gesprek', merkt de adviseur. 'Zo kunnen we samen gericht werken aan verbeteringen in de opfok.' Werken aan een verlaging van de afkalfleeftijd van de vaarzen is volgens Swinkels een goede investering. 'Als de vaarzen een maand jonger afkalven, hoef je direct enkele dieren minder op te fokken. En de fosfaatruimte die dat oplevert, is beschikbaar voor melkkoeien. Ga het financieel voordeel daarvan maar eens doorrekenen voor een bedrijf met 100 koeien met een vervangingspercentage van 30 procent ...' |

De blauwdruk voor de jongveeopfok is vanaf nu voor iedereen vrij beschikbaar en is te downloaden via de site van HAS Den Bosch: <https://has.nl/nl/blauwdruk-kalveropfok>

Hans de Bie: 'Meetcijfers laten zien waar het beter kan'



'Als je vaarzen op een leeftijd van twee jaar of nog iets jonger wil laten afkalven, mag er in de opfok niet veel misgaan', stelt melkveehouder Hans de Bie uit Zeist. Samen met zijn broer Jos heeft hij een bedrijf met twee locaties en in totaal 175 melk- en kalfkoeien en ongeveer 100 stuks jongvee.

Om de beschikbare fosfaatruimte zo veel mogelijk te benutten voor melkkoeien zijn de veehouders de afgelopen jaren fors minder jongvee op gaan fokken. 'Het komt er in de opfok nu meer op aan', stelt De Bie vast. 'Samen met een jongveespecialist proberen we steeds te verbeteren', vertelt hij.

Sinds twee jaar maakt de veehouder daarbij ook gebruik van de jongveemeetservice van Agrifirm. 'Dat werkt heel makkelijk. We hoeven er zelf geen tijd in te steken en we krijgen de resultaten overzichtelijk op de computer', geeft De Bie aan. 'Samen met onze adviseur bespreken we de cijfers en zo kunnen we zien waar het beter kan en wat het effect is van aanpassingen.'

Door praktische oorzaken is de gemiddelde afkalfleeftijd van de vaarzen nu nog zo'n 26 maanden. 'Er is voor ons dus nog wel iets te halen. Meten van het jongvee kan ons daarbij helpen', denkt de veehouder.